

Дослідницький доробок відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

РОСТОКА Марина Львівна⁷

<https://orcid.org/0000-0002-1891-5482>

marilvross@gmail.com

Анотація. Актуалізовано проблему інноватизації інформаційно-аналітичного супроводу освіти, педагогіки і психології. Представлено основні прикладні результати наукових досліджень відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти у дослідницькому доробку періоду 2020-2024 рр.

Ключові слова: інформаційно-аналітичний супровід, освіта, педагогіка, психологія, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Research Scientific Achievements of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine

ROSTOKA Marina

Abstract. The problem of innovation of information and analytical support of education, pedagogy and psychology is actualised. The main applied results of scientific research of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education in the research work of the period 2020-2024 are presented.

Keywords: Information and Analytical Support, Education, Pedagogy, Psychology, V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine.

I. Актуальність проблеми. Мета, завдання і методи дослідження

Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти (далі – ВНІАСО) Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) було створено у зв'язку із зростанням ролі інформаційної аналітики в усіх сферах життя суспільства, в тому числі й у бібліотечному й в освітньому середовищах. Упродовж декількох років уточнено та поглиблено зміст і напрями роботи відділу, тривало вдосконалення внутрішньої розбудови, яка мала б з найбільшою ефективністю уособлювати його головне наукове призначення й практичні функції. ВНІАСО є основною структурною одиницею ДНПБ для виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень (НД) відповідно до основних наукових напрямів із педагогічних наук в Україні, затверджених Національною академією

⁷ ©РОСТОКА Марина Львівна (ROSTOKA Marina)

педагогічних наук України (НАПН України), та з питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства й інформаційної діяльності відповідно до вимог нормативних актів Кабінету Міністрів України щодо формування й виконання замовлень на проведення наукових досліджень за рахунок коштів державного бюджету [2, 3].

Метою діяльності ВНІАСО є формування та упровадження системи наукового інформаційно-аналітичного супроводу педагогіки, психології, освіти України в умовах світової глобалізації, цифровізації та євроінтеграційних процесів. Основними напрямками діяльності ВНІАСО є: здійснення наукової інформаційно-аналітичної діяльності, упровадження й моніторинг упровадження результатів наукових досліджень, наукове співробітництво, проведення масових науково-практичних заходів, зв'язки із засобами масової інформації та громадськістю тощо. Й все ж таки головним напрямом діяльності ВНІАСО є проведення наукових досліджень з організації інформаційно-аналітичного супроводу освіти, педагогіки й психології.

Тому саме на меті нашого оповідання є знайомство наукового і освітянського кола з результатами роботи співробітників відділу, які представлено ефективним дослідницьким доробком (2020–2024 рр.).

Застосовано методи кластерного і контент-аналізу підготовленої наукової продукції, застосовано метод прогнозування результатів.

II. Виклад основного матеріалу

За період 2020–2024 рр. діяльності ВНІАСО підготовлено планову продукцію, яка відповідає завданням наукових досліджень, що виконувались і виконуються співробітниками відділу. Розглянемо основні результати, що отримано виконавцями відділу у зазначений період.

1. Наукове дослідження «Бібліографічний та аналітичний супровід діяльності Національної академії педагогічних наук України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти» (2020–2022), завершене НД (керівники наукового дослідження – А. В. Селецький,

С. В. Лапаєнко) [1], в ході якого схарактеризовано нове систематизоване та цілісне знання про діяльність НАПН України щодо розвитку української освіти, педагогіки та психології, що ознайомлює цільову аудиторію користувачів з результатами досліджень науковців НАПН України з актуальних питань модернізації та реформування освіти, інноваційного розвитку освітянської галузі в умовах загальноцивілізаційних викликів, розгортання євроінтеграційних та глобалізаційних процесів, імплементації нового освітнього законодавства, значного зростання фахової інформації й масштабних змін на цій основі в трансформаційному поступі освіти і науки України.

Щойно ведеться системний моніторинг впровадження отриманих прикладних результатів дослідження (рис. 1).

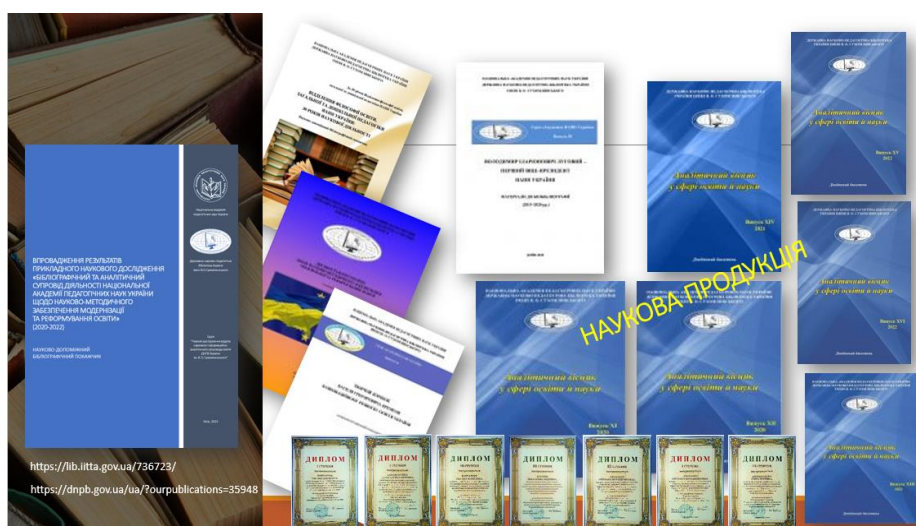

Рис. 1. Основний науковий доробок співробітників ВНАСО за 2020-2022 рр.

По результатам наукового дослідження отримано нагороди НАПН України за перемогу у конкурсних номінаціях, відзначено співробітників відділу почесною грамотою і подяками НАПН України.

Згідно з рекомендаціями за результатами завершеного прикладного наукового дослідження «Бібліографічний та аналітичний супровід діяльності Національної академії педагогічних наук України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти» у 2023 р. розпочато наукове дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід».

2. Наукове дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025), перехідне НД (керівник наукового дослідження – М. Л. Ростока) [4], у ході якого прогнозується отримання нового систематизованого та цілісного знання про цифрову трансформацію української і зарубіжної освіти, педагогіки, а саме: удосконалення теоретико-методичних підходів до добору, опрацювання, систематизації, застосування і популяризації документів та матеріалів з питань цифрової трансформації освітньої сфери; введення до наукового обігу систематизованої та упорядкованої аналітичної і узагальнюючої інформації щодо інформаційно-аналітичного супроводу цифрових трансформаційних освітніх змін в умовах воєнного стану; опис та класифікацію результатів наукової діяльності з питань цифрової трансформації освіти і педагогіки в Україні; аналітико-синтетичне опрацювання та поширення зарубіжного досвіду цифрової трансформації сфери освіти. Генерується нове знання про діяльність НАПН України щодо розвитку української освіти, педагогіки та психології тощо. Практичний результат дослідження полягає у визначенні теоретико-методичних засад цифрової трансформації освіти і педагогіки, створенні наукової інформаційно-аналітичної, узагальнюючої довідкової й оглядової продукції для здійснення якісного супроводу процесу цифрової трансформації сфери освіти, педагогіки і психології, нарощенні електронного ресурсу ДНПБ на основі відбору, опрацювання, систематизації, застосування й популяризації нових освітніх науково-методичних знань, що є результатом інноваційної діяльності із застосуванням ІКТ.

Метою дослідження є визначення теоретичних і методичних засад здійснення інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки, вивчення та поширення вітчизняного і зарубіжного досвіду використання цифрових технологій в освіті.

Розпочато апробацію й упровадження отриманих проміжних і кінцевих результатів дослідження (рис. 2, 3, 4, 5).

Рис. 2. Основний науковий доробок співробітників ВНІАСО за 2023 р.

Рис. 3. Електронні ресурси: інформаційно-аналітичні огляди у контексті наукових досліджень ВНІАСО (2023 рік)

Рис. 4. Конкурсна перемога виконавців наукового дослідження ВНІАСО (2023-2024 рр.)

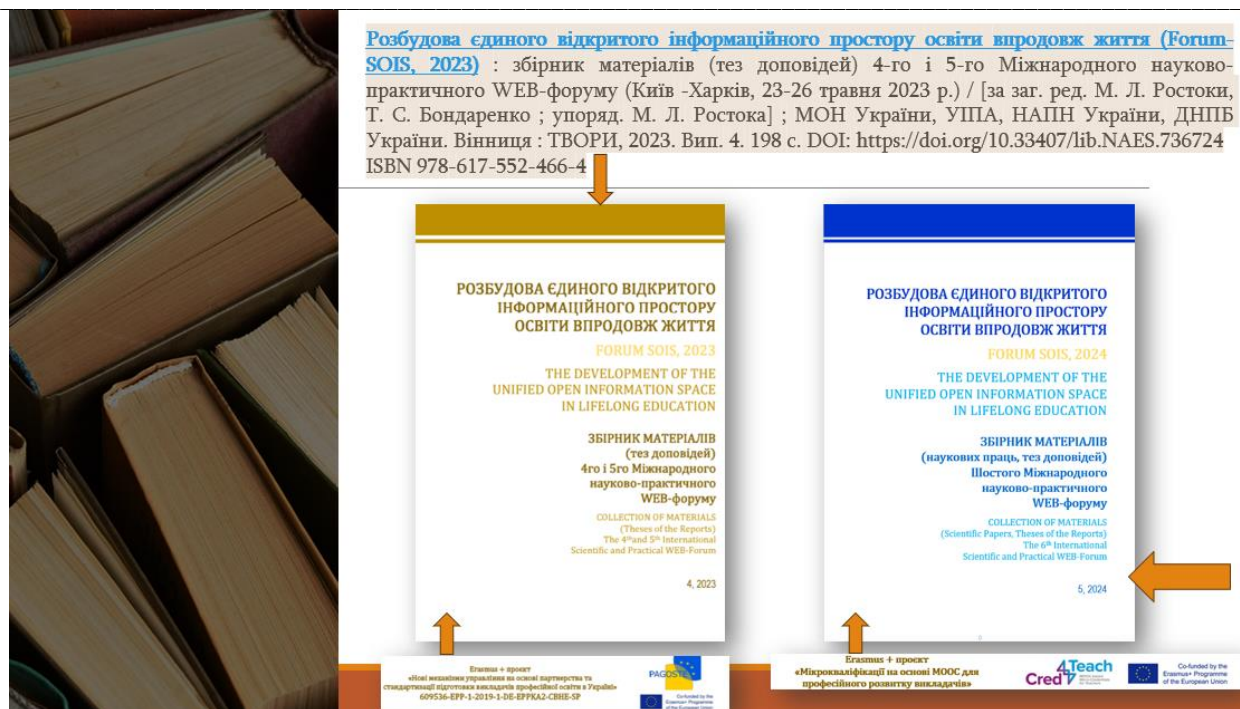

Рис. 5. Дисемінація наукових продуктів ВНІАСО у країнах ЄС у рамках проектів Еразмус+ (2023-2024 рр.)

Представлено у довідковій продукції науково-методичний доробок з питань цифрової трансформації освіти і педагогіки в умовах воєнного стану. Змістове наповнення та оприлюднення випусків довідкового бюлетеня «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки», що є складником системи інформаційно-аналітичного та інформаційно-бібліографічного забезпечення освіти, педагогіки, психології, що здійснюється ДНПБ у контексті виконання поточного дослідження.

У 2023 році реалізовано нову концепцію розроблення довідкового бюлетеня і удосконалено методологію побудови аналітичних і реферативних оглядів, якою передбачено призначення ідентифікаторів DOI, ISBN; запропоновано актуальні до теми дослідження рубрики. Зміст рубрик «Наука і освіта: цифрові тренди», «Педагогіка: цифрові орієнтири», «Психологія цифрового простору: реалії воєнного періоду» сприяє оперативному отриманню користувачем логічно структурованої наукової інформації з проблематики сучасних наукових досліджень із питань цифрової трансформації національної науки й освіти, педагогіки, психології, зокрема у вигляді реферативних та аналітичних оглядів тощо.

3. Констатувальний етап зазначеного вище наукового дослідження уможливив новий вектор діяльності ВНІАСО – прикладне наукове дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід психологічної науки у воєнний та повоєнний періоди» (2024–2025) (керівник наукового дослідження – І. Е. Коваленко) [5], у ході якого розпочався теоретико-аналітичний етап дослідницького пошуку та отримано поточні прикладні результати (рис. 6).

Рис. 6. Дослідницька діяльність виконавців наукового дослідження ВНІАСО (2024 рр.)

III. Висновки. Перспективи подальшого дослідження

Отже, науковцями ВНІАСО упроваджується дослідницький доробок, сформований у 2020-2024 рр. на виконання основних завдань відділу таких, як: проведення наукових досліджень у галузі формування та упровадження системи інформаційно-аналітичного супроводу педагогіки, психології й освіти України в умовах глобальних інформаційних впливів; узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду інформаційно-аналітичної діяльності; розвиток корпоративних, творчих зв'язків, ділових контактів, взаємодії з освітянськими бібліотеками України та провідними аналітичними центрами України, вивчення динаміки й синтезу інформації науково-педагогічного характеру, здійснення постійного моніторингу чинного законодавства України

з питань освіти і науки через застосування наукових підходів, проведення бібліометричних досліджень, сприяння розвитку й удосконаленню науково-методичних та організаційних засад інформаційно-аналітичного забезпечення педагогіки, психології й освіти, формування електронних ресурсів веб-порталу Бібліотеки в межах компетенції відділу, надання методичної та практичної допомоги фахівцям освітянських бібліотек у створенні аналітичної інформації з урахуванням інноваційних технологій, упровадження в практику і моніторинг упровадження в практику освіти результатів дослідження, участь у міжнародних наукових конференціях, семінарах, конкурсах, виставках, інших масових заходах; публікація у зарубіжних наукових виданнях результатів досліджень, які не є конфіденційною інформацією тощо (рис. 8).

Рис. 8. Виставкова сертифікація виконавців наукових досліджень ВНІАСО (2024 р.)

Бібліографія:

1. Бібліографічний та аналітичний супровід діяльності Національної академії педагогічних наук України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти» (2020–2022). *Електронна бібліотека НАПН України*. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0120U002095/> (дата звернення: 15.05.2024).
2. Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [офіц. сайт ДНПБ]. URL:

<https://dnpb.gov.ua/?p=279> ; <https://dnpb.gov.ua/?p=304> (дата звернення: 15.05.2024).

3. Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. *Електронна бібліотека НАПН України*. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/authors/7c2f078add071acf0066cc0354c0587d/> (дата звернення: 15.05.2024).
4. Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025). *Електронна бібліотека НАПН України*. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100476/> (дата звернення: 15.05.2024).
5. Інформаційно-аналітичний супровід психологічної науки у воєнний і повоєнний періоди України» (2024–2025). *Електронна бібліотека НАПН України*. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0124U000842/> (дата звернення: 15.05.2024).

